

دانلود مقاله مالیات بر ارزش افزوده

جهت مشاهده [دانلود مقاله مالیات بر ارزش افزوده](#) به پایین همین صفحه مراجعه نمایید

تعداد صفحات : 29 صفحه

برای دریافت اینجا کلیک کنید

فرمت WORD قابل ویرایش

مقدمه

دستگاه کنونی مالیات ، ضمن بازنگری کامل قوانین موجود مالیاتی ، در چارچوب برنامه سوم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی ، در راستای اصلاح مالیاتی ، اقدام به معرفی يك نوع مالیات بر مصرف تحت عنوان " مالیات بر ارزش افزوده " ۱۱ کرده است . مالیات بر ارزش افزوده با انتقال پایه مالیاتی از درآمد به مصرف ، انگیزه های سرمایه گذاری را افزایش می دهد و منابع لازم را برای گسترش سرمایه گذاری ها از طریق افزایش امکانات پس انداز تامین و از جابه جایی سرمایه از بخشهای مولد به بخشهای خدماتی جلوگیری می کند . با اجرای این فرآیند مالیاتی ، اختلال در تصمیمات تولیدی و سرمایه گذاری به حداقل می رسد و درآمدهای مالیاتی به دلیل گسترده بودن پایه این نوع مالیات ، افزایش می یابد.

فصل اول: مفهوم مالیات بر ارزش افزوده

در طبقه بندی مالیاتها ، مالیات بر ارزش افزوده نوعی مالیات غیر مستقیم بر مصرف و فروش داخلی کالاها و خدمات است ، این نوع مالیات ، چند مرحله ای و در هر يك از مراحل تولید و تکمیل تا مصرف نهایی ، بر حسب ارزش افزوده ایجاد می شود. به عبارت دیگر ، مالیات بر ارزش افزوده ، نوعی مالیات بر فروش چند مرحله ای است که خرید کالاها و خدمات واسطه ای را از پرداخت مالیات معاف می کند . ۱۲۱

ارزش افزوده يك بنگاه از تفاوت عایدات فروش کالا یا خدمات و کل هزینه هایی که صرف خرید کالاها و خدمات واسطه ای شده است ، ناشی می شود. در مقیاس اقتصاد ملی ، تولید ناخالص ملی در واقع حاصل جمع ارزش افزوده کلیه بنگاه هاست ، زیرا کل معاملات واسطه ای مساوی با ارزش فروش نهایی است. به همین دلیل ، فروش نهایی برابر با ارزش کل دستمزد ، نرخ بهره ، سود ، اجاره ، استهلاک و سایر پرداختها به عوامل تولید در سطح ملی و مساوی تولید ناخالص ملی است .

معادله زیر نشان می دهد که در مقیاس ملی ، ارزش افزوده روی دیگر سکه تولید ناخالص ملی است.
$$GNP \ ۱۲۱ = \text{پرداختی به عوامل تولید-فروش نهایی} = (\text{معاملات واسطه ای-کل معاملات}) = \text{ارزش افزوده} .$$
 بر این اساس ، می توان گفت که مجموع ارزش افزوده تمام بنگاه های بازرگانی در هر مرحله از تولید ، نوع دیگری از تعریف تولید ناخالص ملی است . لذا مالیات بر ارزش افزوده ، برابر مالیات بر تولید ملی است . بر این اساس ،

پایه مالیاتی مالیات بر ارزش افزوده برابر با کل درآمد حاصل از فروش منهای هزینه خرید عوامل تولید از سایر بنگاهها است که با خارج کردن خرید از سایر بنگاه های مالیات دهنده ، از مالیات گیری چندگانه اجتناب می

شود . به عبارت دیگر ، مالیات بر کل فروش بنگاه اعمال و همزمان ، اعتبار مالیاتی برای خرید از سایر بنگاه ها به بنگاه جدید اعطا می شود . بدین معنا که مالیات پرداخت شده تولید کنندگان قبلی ، از مالیات بر فروش بنگاه کسر می گردد . بنابراین ، اعمال مالیات بر ارزش افزوده نیازمند فهرست کردن کل صورتحسابها در بنگاه است ، زیرا هر بنگاه برای دریافت اعتبار مالیاتی باید بتواند شرح مالیات پرداخت شده فروشنده قبلی را ارائه دهد . این نیاز ، خریدار را تشویق می کند که پرداخت مالیات توسط فروشنده قبلی را مورد توجه قرار دهد .

فصل دوم : انواع مالیات بر ارزش افزوده

سه نوع مالیات بر ارزش افزوده وجود دارد : مالیات بر ارزش افزوده از نوع تولیدی ۱۴ ، مالیات بر ارزش افزوده از نوع درآمدی ۱۵ و مالیات بر ارزش افزوده از نوع مصرفی . ۱۶ هر کدام از این سه نوع مالیات نیز بر مبنای دو اصل مبدا یا اصل مقصد محاسبه می شوند . در اصل مبدا، مالیات بر ارزش افزوده همه کالاها و خدماتی که در کشور تولید می شوند ، وضع می شود. ولی در اصل مقصد ، مالیات بر ارزش افزوده همه کالاها و خدماتی که در کشور مصرف می شوند ، وضع میگردد .

۱-۲ - نوع تولیدی

در مفهوم کلی ، مالیات بر ارزش افزوده از نوع تولیدی ، در صورتیکه از اصل مبدا استفاده شود ، همه مخارج در تولید ناخالص داخلی (به جز مخارج دولت بابت دستمزد که نمی تواند تحت پوشش مالیات بر ارزش افزوده قرار گیرد) را در بر می گیرد. با فرض اینکه از اصل مبدا استفاده شود ، صادرات که منشا داخلی دارد، مشمول مالیات می گردد ، اما واردات که ارزش آن از خارج نشأت می گیرد ، از شمول مالیات خارج می شود. به این ترتیب می توان گفت پایه مالیات بر ارزش افزوده از نوع تولیدی ، جمع تمام مخارج در تولید ناخالص داخلی به استثنای مخارج دستمزدی دولت است. در مالیات بر ارزش افزوده از نوع تولیدی ، مالیات کلی بر فروش اعمال می شود . به طور کلی ، این نوع مالیات بر ارزش افزوده می تواند بر کالاهای مصرفی و سرمایه ای اعمال شود. در این روش ، کالاهای سرمایه ای و استهلاک آنها از مالیات معاف نیستند. به بیان دیگر ، می توان گفت به خرید کالاهای سرمایه ای ، اعتبار مالیاتی تعلق نمی گیرد . از این رو ، این مالیات انگیزه سرمایه گذاری را تضعیف می کند .

نوع مصرفی

در مالیات بر ارزش افزوده از نوع مصرفی ، علاوه بر استهلاک ، مخارج مربوط به کالاهای سرمایه ای نیز از شمول پایه مالیاتی خارج می شود . در واقع ، با کاهش هزینه های سرمایه ای از تولید ، آنچه باقی می ماند ، برابر ارزش کالاهای مصرفی تولید شده است. نظام مالیات بر ارزش افزوده های که در کشورهای عضو جامعه اروپا مورد استفاده قرار می گیرد، از این نوع است. گرایش برخی از کشورهای در حال توسعه نیز به سمت استفاده از این روش است ، به خصوص به دلیل معاف بودن کالاهای سرمایه ای از مالیات ، که انگیزه برای سرمایه گذاری بیشتر را به وجود می آورد. همچنین در عمل ، استفاده از این روش نسبت به دو روش دیگر ، از سهولت بیشتری برخوردار است.

نوع درآمدی

مالیات بر ارزش افزوده از نوع درآمدی ، استهلاک را در بر نمی گیرد و به این ترتیب ، مخارج سرمایه ای خالص را شامل می شود. پایه این مالیات ، مجموعه درآمد پرداختی به عوامل ، پس از کسر مخارج دستمزدی دولت است. به همین دلیل نیز نام آن ، مالیات بر ارزش افزوده از نوع درآمدی است. به طور کلی ، در این نوع مالیات بر ارزش افزوده ، پایه کلی مالیات ، متناسب با درآمد عوامل تولید است. مالیات بر ارزش افزوده از نوع درآمد ،

با مالیات بر ارزش افزوده از نوع مصرف تفاوت دارد ، زیرا در نوع اول ، بنگاه مجاز است استهلاك را کم کند ، اما در نوع دوم ، مجاز به کسر سرمایه گذاری ناخالص است. به این ترتیب، مالیات بر ارزش افزوده از نوع درآمدی ، به اندازه تفاوت سرمایه گذاری ناخالص و استهلاك ، بیشتر از مالیات بر ارزش افزوده از نوع مصرفی است.

مقایسه سه نوع مالیات بر ارزش افزوده

در بین سه نوع مالیات ، مالیات بر ارزش افزوده از نوع تولیدی ، وسیعترین پایه مالیاتی و مالیات بر ارزش افزوده از نوع مصرفی ، کمترین پایه مالیاتی را ایجاد می کند. چون مالیات تولیدی ، خریدهای ناخالص کالاهای سرمایه ای (بدون مستثنی کردن استهلاك) را شامل می شود ، موانعی در برابر سرمایه گذاری ایجاد می کند. از آن گذشته ، در صورتیکه محاسبه مالیات بر ارزش افزوده به روش صورتحساب انجام گیرد ، در مورد آن دسته از فعالیتهای که موفق به انتقال بخشی از هزینه های سرمایه ای خود به بعد شوند ، وضع این مالیات بر

کالاهای سرمایه ای ، منجر به مالیات چند مرحله ای می شود که در مالیات بر ارزش افزوده از نوع درآمدی ، این مساله در حد کمتری به وجود می آید . در بین سه روش فوق ، ، مالیات بر ارزش افزوده از نوع مصرفی که کمترین پایه مالیاتی را ایجاد می کند يك مالیات عمومی بر مصرف است (در صورتیکه از اصل مبدا استفاده شود ، خالص صادرات را نیز در بر می گیرد) بنابراین ، در بین سه روش مذکور، اکثر کشورها معمولاً این روش را بر می گزینند . البته استفاده از این روش ، بالاترین نرخ مالیات را برای ایجاد بازده درآمدی مطلوب لازم دارد و به همین دلیل ، برخی کشورها کوشش می کنند مبنای مالیات بر ارزش افزوده از نوع مصرفی را به وسیله مالیات پذیر کردن بخشی از کالاهای سرمایه ای گسترش دهند ۱۷۱

فصل سوم : دلایل به اجرا درآوردن قانون مالیات بر ارزش افزوده در ایران

اصلاح نظام مالیاتی ، در چارچوب برنامه سوم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی از طریق راهکارهایی ، همچون تشکیل سازمان امور مالیاتی کشور ، اصلاح قانون مالیاتهای مستقیم و معرفی و اجرای مالیات بر ارزش افزوده به عنوان مکمل اصلاح قانون مالیاتهای مستقیم و يك ابزار درآمدی پویا و هماهنگ با شرایط اقتصادی کشور ، مد نظر قرار گرفته است. در این راستا، علاوه بر تشکیل سازمان امور مالیاتی ، اصلاح قانون مالیاتهای مستقیم به تصویب رسیده و به مرحله اجرا درآمده است. اصلاح قانون مالیاتهای مستقیم ، کاهش نرخهای مختلف به منظور گسترش سرمایه گذاری، ایجاد فرصتهای شغلی جدید و افزایش فعالیتهای مولد - کاهش درآمدهای دولت را به همراه داشته است. از طرف دیگر، لزوم تامین منابع مالی برای

اجرای برنامه ها و سیاستهای پیش بینی شده ، مستلزم کسب منابع درآمدی جدید است. در این راستا، اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده ، به عنوان يك نوع مالیات عمومی بر مصرف و فروش در جهت کاهش بار مالیاتی بر بخشهای مولد و اشتغال زا ، موجب کسب درآمد مالیاتی برای دولت می شود. از دیگر دلایل به اجرا در آوردن قانون مالیات بر ارزش افزوده ، این است که جایگزین مناسبی برای بسیاری از عوارض و مالیاتهای غیر مستقیمی است که آثار اختلالی گسترده ای در بخشهای تولیدی و مولد بر سطح رفاه و رفتار مصرف کنندگان دارد . بر اساس جدول ۱ ، حذف عوارض و مالیاتهای غیر مستقیم موجود، سهم زیادی از درآمد دولت را کاهش می دهد . بنابراین ، مالیات بر ارزش افزوده علاوه بر جبران کاهش درآمدهای مذکور ، می تواند در راستای برنامه های پیش بینی شده ، درآمدهای مالیاتی دولت را افزایش دهد.

جدول ۱- مقایسه وصولی مالیاتهای غیر مستقیم و انواع عوارض با کل درآمدهای مالیاتی (میلیارد ریال)

ماخذ : آمار خزانه ، قانون بودجه .

در مقدمه توجیهی لایحه مالیات بر ارزش افزوده که در هیات دولت به تصویب رسیده ، دلایل توجیهی به اجرا درآوردن این قانون به صورت زیر بیان شده است:

الف) افزایش سهم درآمدهای مالیاتی در ترکیب درآمدهای دولت با اتکا به منابع جدید و برپایه مصرف
ب) کاهش فشار مالیاتی بر بخش تولید و سرمایه گذاری مولد اقتصادی از طریق تعدیل نرخهای مالیات بر درآمد
ج) افزایش کارایی نظام مالیاتی از طریق کاهش هزینه و زمان وصول درآمدهای مالیاتی

د) تمرکز امور مربوط به اخذ مالیات و حذف عوارض و درآمدهای شبه مالیاتی

ه) افزایش مشارکت عمومی در کسب درآمدهای مالیاتی و گسترش زمینه خود اظهاری. ۱۸۱

فصل چهارم : مزایای مالیات بر ارزش افزوده

در طول چهل سال گذشته که این نوع مالیات معمول بوده، تعداد کشورهایی که مالیات بر ارزش افزوده را برقرار ساخته اند، از مرز یکصد و بیست مورد گذشته است. این مالیات که زمانی مختص کشورهای جامعه اروپایی بود؛ به تدریج و با سرعت، در بسیاری از کشورهای پیشرفته اقتصادی دیگر و نیز کشورهای در حال توسعه رواج پیدا کرد. مطالعه گزارش های مربوط به کشورهایی که نظام مالیاتی مزبور را اجرا کرده اند، عموماً حاکی از رضایت آن ها از برقراری این نوع مالیات است. مزایای متعددی برای توجیه مالیات بر ارزش افزوده عنوان می شود؛ از جمله: درآمدزایی، ثبات نسبی، فرار مالیاتی حداقل، کنترل و حسابرسی، بازرگانی منظم، بهبود تجارت خارجی، نوسازی، حمایت موثر، حداقل تأثیر منفی بر تخصیص منابع، سهولت ورود به پیمان ها، رفع مالیات های مخرب و ... . برای درک بیش تر علل بهکارگیری مالیات بر ارزش افزوده، دلایل و مزایایی را که کشورهای استفاده کننده از این شیوه مالیاتی برشمرده اند، مورد تجزیه و تحلیل قرار می دهیم.

۱- درآمدزایی جدید به منظور پاسخگویی به هزینه های دولت

به سبب وسعت دامنه مأخذ وصول این مالیات که معمولاً بیش تر کالاها و خدمات را در برمی گیرد، مالیات مزبور به "ماشین چاپ اسکناس" برای دولت ها معروف شده است. دلیل این وجه تسمیه، دامنه این مالیات ذکر گردیده که دربرگیرنده طیف وسیع کالاها و خدمات و نیز درآمد فراوان و شناوری است که این نوع مالیات برای دولت ایجاد می کند. مالیات هایی که با اهداف متعادل سازی توزیع درآمدها یا ایجاد کارایی بیش تر اقتصادی وصول می شوند، دارای پایه مالیاتی کوچک تر و نیز نرخ مالیاتی بالاتری هستند. از طرفی افزایش نرخ مالیات نیز به دلیل از بین بردن انگیزه تولید و تشویق فعالیتهای زیر زمینی، فرصت های فرار مالیاتی و اجتناب از پرداخت مالیات را زیاده تر و در نهایت، درآمد دولت را کمتر می کند. در حالی که به دلیل وسیع بودن پایه، مالیات بر ارزش افزوده را می توان با نرخی کمتر در مورد کلیه فروش های مرتبط یا بخش های مختلف بازرگانی اعمال و به این ترتیب، درآمد مالیاتی بیش تری را بدون از بین بردن انگیزه تولید، برای پاسخگویی به هزینه های دولت ایجاد کرد.

۲- فرار مالیاتی حداقل

امکان کاهش فرار مالیاتی در مالیات بر ارزش افزوده، به دلیل کمتر بودن نرخ آن در مقایسه با سایر مالیات ها با پایه محدود، منبع درآمد مطمئنی را برای دولت ایجاد می کند. از طرفی دیگر چون عدم پرداخت مالیات از جانب فروشنده، پای خریدار کالای او را برای منظور کردن مالیات متعلقه به میان می کشد، منافع یک طرف، زیان طرف دیگر را موجب می شود و در صورت موثر بودن نظام کنترل، فرار مالیاتی به حداقل کاهش می یابد.

۳- تسهیل ورود به پیمان های منطقه ای

برخی از پیمان های منطقه ای بنا به دلایلی، نظیر ایجاد وحدت نظام مالیاتی در مناسبات اقتصادی کشورهای عضو پیمان، برقراری یکنواختی فشار مالیاتی، متمایل ساختن انگیزه های کشورهای عضو به سمت افزایش کارایی، گسترش صنعت، استفاده از مزایای بی طرفی و خنثی بودن، آسیب نرساندن به کالاهای وارداتی و گسترش رقابت داخلی، مالیات بر ارزش افزوده را از جمله شرایط عضویت برای اعضا تعیین کرده اند.

۴- نوسازي و ايجاد تحول در نظام مالياتي

با گسترش و پيچيده شدن ساختار اقتصادي، لزوم نگهداري حساب ها در بنگاه هاي مختلف اعم از كوچك و بزرگ بيش تر مي شود. در نظام ماليات بر ارزش افزوده به دليل اين كه هر بنگاه نمازمنند نگهداري حساب هاي خود به طور كامل است، به كارگيري ماشين هاي محاسبه الكترونيك و رايانه براي پردازش اطلاعات و كنترل حساب ها ، معمول تر از ساير ماليات هاست. نوسازي و توسعه نظام محاسبات مالياتي موجب ايجاد تحول در نظام هاي مالياتي كهنه و سنتي مي شود و اين تحول صرفه جويي در زمان و كادر اجرايي را افزايش مي دهد.

۵- سهولت كنترل و حساببرسي

چون در روش صورتحساب يا فاكفور فروش براي محاسبه و پرداخت ماليات بر ارزش افزوده، اقلام فروش کالا و خدمات در ستون هاي مربوط درج و بر اين مأخذ، نرخ ماليات تعيين و اعمال مي شود و همچنين صورتحساب هاي مزبور در دفاتر حسابداري موديان ثبت و منعكس مي گردد، بنابراین (به ويژه در حالت نرخ ماليات واحد)، نظام كنترل، ساده و موثر است.

۶- كمترين تأثيرات منفي

ماليات بر ارزش افزوده، از نظر اقتصادي، يك ماليات خنثي يا بي تفاوت به حساب مي آيد؛ بدین معنا كه ماهيتاً بر عوامل توليد (سرمایه گذاري، اشتغال و ...) و نیز تصميم گيري هاي اقتصادي موسسات و اشخاص، كمترين تأثيرات منفي را برجاي مي گذارد. در اين زمينه، عنوان مي شود كه چون ماليات بر ارزش افزوده به صورت متناسب بر ارزش افزوده عوامل مختلف در فرآيند توليد اعمال مي شود، بنابراین به نفع روش خاصي از توليد عمل نمي كند. بر اساس موارد ذكر شده، گفته مي شود كه با اعمال ماليات بر ارزش افزوده خللي به تخصيص بهينه عوامل توليد توسط نيروهاي بازار وارد نمي شود. خنثي بودن ماليات بر ارزش افزوده از ديدهگاه اقتصادي و تجاري از جمله دلايل كشورهاي اروپاي مركزي و شرقي براي پذيرش ماليات بر ارزش افزوده بوده است.

فصل پنجم : معايب ماليات بر ارزش افزوده

معمولاً دولت ها و سياستگذاران كشورهايي كه اجرايي ماليات بر ارزش افزوده را در دستور كار خود قرار مي دهند، عمدتاً به دلايل زير در قبال استقرار اين نوع ماليات ابراز نگراني مي كنند و عكس العمل منفي نشان مي دهند:

۱- اثر نزولي ماليات بر ارزش افزوده

بدین معنا كه چون ماليات بر ارزش افزوده عملاً يك ماليات بر مصرف است و معمولاً با نرخ ثابت (غير تصاعدي) بر كالاهاي مشمول اعمال مي گردد، در نتيجه، اقبشار كم درآمد به طور نسبي فشار مالياتي بيشتري را تحمل مي كنند و لذا وقتي در كشوري براي نخستين بار اين نوع ماليات وضع مي گردد، دولت ها و سياستگذاران اقتصادي احتمالاً به دليل ماهيت تنازلي اين نوع ماليات نگران خواهند شد. البته پاسخي هم در قبال اين انتقاد عنوان مي گردد كه عبارت است از اين كه اولاً ماليات بر ارزش افزوده، هدف تأمين عدالت اجتماعي را دنبال نمي كند و بي عدالتي ناشي از تناسبي بودن نرخ مالياتي مي تواند با اعمال سياست هاي حمايتي جنبي دولت براي حمايت از اقبشار آسیب پذير جبران گردد. ثانياً اين سؤال مطرح

مي گردد كه آیا ماليات هاي سنتي (بردرآمد) واقعاً اهداف عدالت اجتماعي را به دقت و بر طبق برنامه هاي مورد نظر تأمين کرده اند و سرانجام اين كه چون ضرورتاً بخشي از ماليات هاي موضوعه براي تأمين درآمد دولت، ماليات هاي غير مستقيم هستند، آثار تنازلي ماليات بر ارزش افزوده در مقايسه با ساير ماليات هاي مشابه، به ويژه ماليات بر فروش، در مراحل مختلف به مراتب كمتر است.

۲- اثر مالیات بر ارزش افزوده در افزایش سطح قیمت ها

گاهی این مطلب به عنوان یکی از انتقادات بر این نوع مالیات مطرح می گردد، ولی تجربه کشورهای که این نوع مالیات را برقرار کرده اند، نشان می دهد این نگرانی چندان موجه نیست؛ زیرا اولاً دلیل منطقی و موجهی برای بالا رفتن سطح عمومی قیمت ها ارائه نمی شود و ثانیاً وضع و وصول این مالیات سبب انقباض اقتصاد می گردد و در نتیجه اثر ضد تورمی خواهد داشت.

۳- اشکالات اجرایی مالیات بر ارزش افزوده

به دلیل وسعت مشکلات اجرایی، دولت ها در اعمال این نوع از مالیات دچار تردید می شوند. اهم این مشکلات عبارتند از:

(الف) نحوه برخورد با خرده فروشان (مشاغل جزء)

(ب) چگونگی برخورد در خصوص مواد غذایی کشاورزی

(ج) نحوه عمل در مورد کالاهای سرمایه ای

(د) مشکلات وصول مالیات از خدمات (نظیر بانک ها و بیمه)

حال به شرح مختصری در باب هر یک از محدودیت های فوق می پردازیم:

(الف) این اشکال در کلیه کشورها، به ویژه در کشورهای در حال توسعه، که با تعداد بیشتری واحدهای خرده فروشی مواجه هستند، مطرح است و ضرورت ایجاد می کند که در این زمینه تجدید نظرهایی در بافت اقتصادی - فرهنگی صورت پذیرد.

(ب) تجربه کشورها نشان دهنده این مهم است که بیش تر کشورهای برقرار کننده مالیات بر ارزش افزوده، به دو دلیل مواد غذایی را از شمول مالیات خارج ساخته اند:

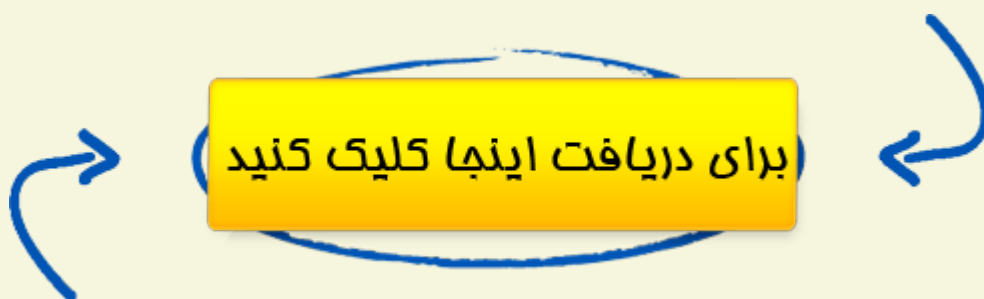
- رعایت عدالت اجتماعی و سیاست حمایت از قشر وسیع کم درآمد .

- مشکلات اجرایی خاص اعمال این نوع مالیات.

(ج) در مورد کالاهای سرمایه ای، در کشورهای در حال توسعه، به لحاظ ضرورت تشویق سرمایه گذاری،

کالاهای سرمایه ای را مشمول مالیات با نرخ صفر قرار می دهند و مالیات متعلق به خریدهایی را که به

کالاهای سرمایه ای موسسات مربوط می شود، به صورت یکجا یا به تدریج از حساب مالیات بر فروش آن ها کسر می کنند.

مقالات مرتبط

- [دانلود مقاله موتورگرمانی](#)
- [دانلود مقاله اقتصاد بدون نفت](#)
- [دانلود مقاله خشونت و استبداد رضا خان و ستیز با مذهب](#)

از این سایت ها نیز دیدن نمایید

- [ترنس لاین ، مرجع مقالات تخصصی فارسی ایران](#)
- [گت پیپر ، منبع مقالات انگلیسی و فارسی](#)

